

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
НАЦИОНАЛНА ОЛИМПИАДА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ
ОБЛАСТЕН КРЪГ – 04.02.2014 г. – V КЛАС, 14.00 ЧАСА

УКАЗАНИЯ

Уважаеми ученици,

Работният материал на олимпиадата съдържа:

- **30** тестови задачи, от които **10** задачи с избираем отговор и **20** със свободен отговор;
- задача за създаване на писмен текст – **отговор на исторически въпрос**, който не трябва да надвишава **2** ръкописни страници.

Пропуснат или сгрешен отговор се оценява с **0** (нула) точки.

Максималният брой точки е **100**.

Задачата за създаване на писмен текст се оценява с общ брой **25** точки.

За задача с избираем отговор отбележете буквата с верния отговор, като я зачертаете с „X”.

Не се допускат задрасквания и поправки.

По време на работа може да пишете само със **син** химикал.

По време на работа **не може** да ползвате допълнителни помагала или пособия, освен предоставената ви изпитна бланка.

Време за работа – **3** астрономически часа.

Пожелаваме ви успешна работа!

ПЪРВА ЧАСТ

А. ЗАДАЧИ С ИЗБИРАЕМ ОТГОВОР

1. Кой исторически период учените наричат ПРАИСТОРИЯ?

- А) времето на заселване на траките в българските земи
- Б) периода, в който се появява християнството
- В) най-продължителния период от човешкото развитие
- Г) периода на поява на големите империи в Европа

2. Кой от историческите източници НЕ е материален?

- А) преславска керамика
- Б) кремъчен нож
- В) народно предание
- Г) сърп от еленов рог

3. Изображението представя част от културното наследство на древните:

- А) българи
- Б) траки
- В) римляни
- Г) елини

4. Кои племена са описани в текста?

Тяхната прародина била в Източна Европа между Балтийско море и планината Карпати. Под натиска на Великото преселение на народите през IV в. те започнали да се разселват из континента Европа. Начело на всяко племе стоял княз. В началото на VII в. част от племената трайно се заселили в балканските земи на Византия.

- А) българи
- Б) траки
- В) хуни
- Г) славяни

5. Княз Борис I е смятан за добър дипломат, защото:

- А) нарежда да бъде построена в столицата Плиска голямата княжеска църква
- Б) приема християнството тайно със семейството си в Плиска и заменя езическата си титла *хан* с *княз*
- В) използва противоречията между Рим и Константинопол, за да има самоуправляваща се Българска църква
- Г) сваля сина си Владимир от престола, защото се опитал да върне страната към езичеството

6. Кой български владетел е описан от книжовника Йоан Екзарх в дадения откъс?

„ Когато някой... дойде отдалеч към придворните кули на княжеския дворец... и му се случи да види княза, седнал в мантия, обшит в бисер със златен наниз на шията, с гривни на ръцете, препасан с кадифен пояс и увиснал на бедрото меч... “

- А) Симеон
- Б) Самуил
- В) Петър
- Г) Борис

7. Коя буква НЕ е от кирилицата?

Ѐ

А)

Ѣ

Б)

Ѧ

В)

Ў

Г)

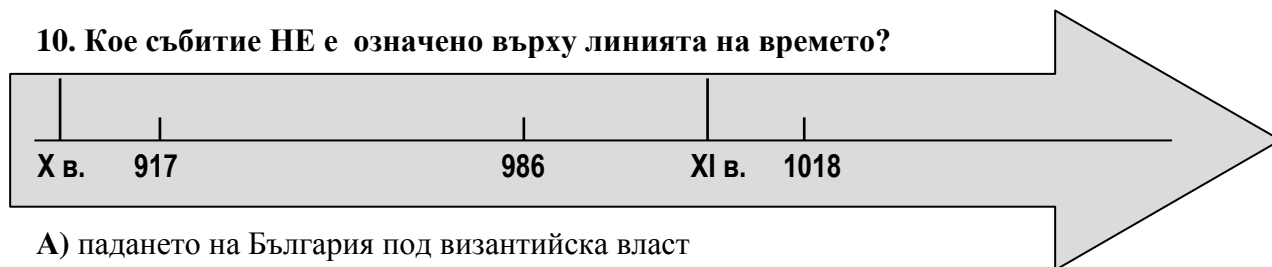
8. Кое от посочените събития е станало през XI век?

- А) битката при с. Ключ
- Б) битката при Върбишкия проход
- В) Моравската мисия на Кирил и Методий
- Г) преместването на столицата в Преслав

9. Кое е общото между хан Крум и цар Симеон?

- А) По тяхно време България поддържа мир с Византия.
- Б) И двамата мечтаят да завладеят Константинопол.
- В) Те не успяват да извоюват победи във войните с Византия.
- Г) И двамата се занимават усилено с книжовна дейност.

10. Кое събитие НЕ е означено върху линията на времето?

- А) падането на България под византийска власт
- Б) битката при р. Ахелой
- В) битката при Траянови врата
- Г) превземането на Преслав от византийците

Б. ЗАДАЧИ СЪС СВОБОДЕН ОТГОВОР

11. Запишете имената на славянските богове:

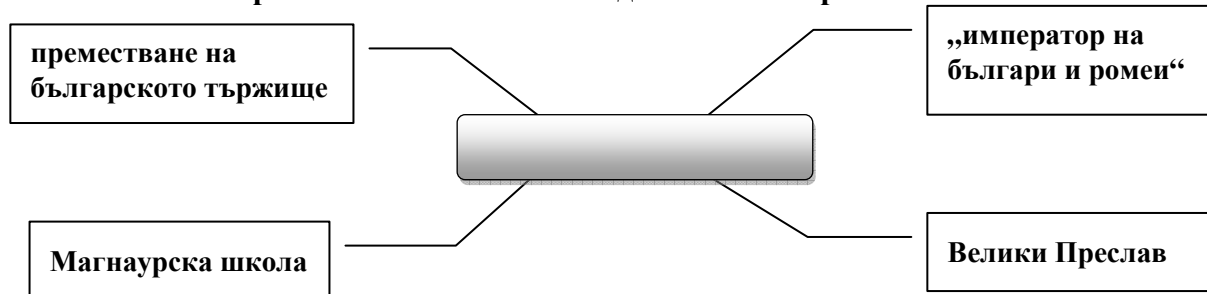
- А) Богиня на красотата и любовта - _____
- Б) Бог на огъня - _____
- В) Бог на плодородието - _____
- Г) Бог на мълнията - _____

12. Поставете знак „✓“ пред вярното твърдение и знак „X“ пред грешното:

- А) ☐ В началото на I век в римската провинция Мизия Иисус Христос започва да проповядва ново религиозно учение.
- Б) ☐ Древните гърци основават по Черноморското крайбрежие градовете Одесос, Месемврия, Аполония и др.
- В) ☐ Хан Тервел присъединява град Сердика към българските земи.
- Г) ☐ През 886 г. княз Борис I посреща Кирило-Методиевите ученици в България.
- Д) ☐ През 1040 г. в Белград избухва голямо въстание на българите срещу византийската власт.
- Е) ☐ Светите братя Кирил и Методий създават кирилицата.

13. Напишете столиците на българската държава от 681 г. до 1018 г., като спазите хронологичната последователност:

14. Към коя историческа личност можете да отнесете изразите?

15. За кои древни цивилизации се отнася всяко от описанията?

А) Тя възникнала през II хилядолетие пр.Хр. на югоизточното крайбрежие на Балканския полуостров и околните острови на Егейско море. Достигнала своя разцвет през V в. пр.Хр. в града – държава Атина. Наследство от нея са прекрасните храмове, митовите, театърът, демокрацията, Олимпийските игри.

Отговор: _____ цивилизация.

Б) Племената, които я създали, дошли в българските земи през III-II хилядолетие пр. Хр. Те били описани от древногръцкия поет Омир като смели воители с прекрасни коне. Най-силната и обширна държава, която създали било Одриското царство. Наследство от тази цивилизация са богато украсените гробници, изящните предмети от златни и сребърни съкровища.

Отговор: _____ цивилизация.

В) Тя възникнала на Апенинския полуостров през VIII в. пр.Хр. За няколко века завладяла всички земи около Средиземно море. В границите на могъщата империя влизали и всички земи на Балканския полуостров. Наследство от нея са благоустроените градове с прави и широки улици, водопровод и канализация и добре поддържани пътища.

Отговор: _____ цивилизация.

16. Попълнете пропуснатото име в текста:

„ _____, господар на България, оставил петима синове и им завещал по никакъв начин да не се отделят един от друг за да не робуват на друг народ.“

17. Разпределете посочените събития по векове, като в таблицата впишете само съответната цифра.

1. Разбиване на арабите при Константинопол от хан Тервел
2. Приемане на християнството от Борис I
3. Битката при Онгъла
4. Въстанието на Петър Делян
5. Основаване на Рилския манастир
6. Превземане на Пловдив от хан Маламир
7. Провеждане на реформа от хан Омуртаг, с която се премахва племенното самоуправление
8. Победа на българите в битката при Траянови врата
9. Сключване на първия търговски договор с Византия
10. Въвеждане на първите писани закони в България

VII век	VIII век	IX век	X век	XI век

18. Прочетете откъса и отговорете на поставените въпроси:

„... Славяните... обичат да правят нападенията срещу противниците си в гористи, тесни и стръмни места. Служат си умело със засади, внезапни нападения, хитрост. Въоръжен е всеки човек с по две малки копия, а някои от тях и с щитове – много здрави, но неудобни за носене. Те използват още дървени лъкове и малки стрели, намазани с отрова...“.

А) Каква тактика прилагат в боя славяните? _____

Б) Какво включва въоръжението на славяните? _____

19. Запишете всяко от дадените понятие срещу неговото определение: *реформа, империя, номади, папа, ерес*

	Понятие	Определение
А)		Племена и народи, които нямат постоянни селища, а се движат постоянно и се препитават с животновъдство.
Б)		Религиозно учение, което се отклонява от правилата на християнската религия, определени от Църквата.
В)		Преобразование или нововъведение в дадена област по мирен път.
Г)		Единственият духовен глава на християните в Западна Европа, чието седалище е в Рим.
Д)		Голяма държава, която обединява различни народи под управлението на един владетел.

20. Запишете името на личността срещу събитието, с което е свързвана: *Терес, Павел, Константин Велики, Тукидид*

А) Основава нова столица на Римската империя на мястото на стария гръцки град Византион. _____

Б) Създава Одриското царство. _____

В) Разпространява християнството на Балканския полуостров. _____

Г) Описва могъществото на Одриското царство. _____

21. В текста са допуснати 4 грешки. Открийте ги и ги подчертайте.

След смъртта на цар Симеон престола заел синът му Владимир. С договора от 927 година Българската църква била призната за архиепископия. По време на неговото управление възникнало и се разпространило учението на католиците. Те учили, че земният свят е дело на злото (дявола). Проповедите им били насочени срещу църквата и държавата. През XII век се появява и отшелничеството. Негов родоначалник бил св. Иван Рилски.

22. Изчислете:

А) Колко века са изминали от завладяването на България от Византия? _____

Място за изчисления:

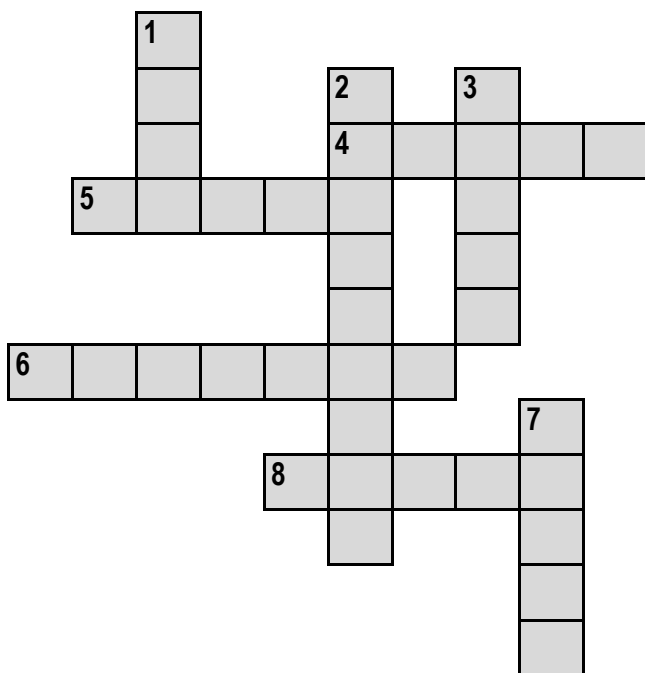
Б) Колко години е продължило управлението на цар Петър? _____

Място за изчисления:

В) Колко години са изминали от създаването на българската държава до покръстването на българите? _____

Място за изчисления:

23. Попълнете кръстословицата.

1. Родът, от който произхожда хан Аспарух.
2. Столицата на Стара Велика България.
3. Установена от държавната власт норма на поведение, задължителна за всички.
4. Народ, чиято държава е разгромена от хан Крум.
5. Родният град на светите братя Кирил и Методий.
6. Името на византийски император, който намерил смъртта си в битката при Върбишкия проход.
7. Първият български владетел, на когото Византия признала титлата „цар“.
8. Разказ за живота и делата на светец.

24. Открийте имената на местата на важни битки между България и Византия и на българските владетели, които са ги водили и ги запишете.

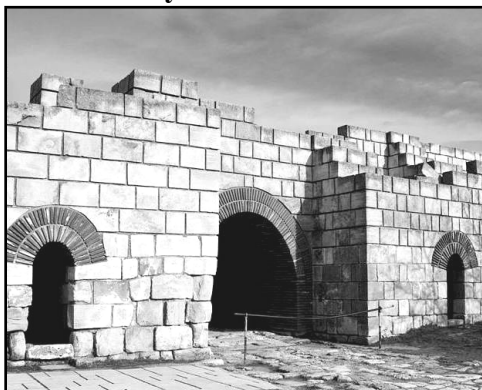
Пример: ЛОКАРИНЯНОД   ОДРИН - КАЛОЯН

А) РУХОНАСГЪЛПА _____ - _____

Б) ОНХЕСИАМЕЛОЙ _____ - _____

В) ИЛКСАЛЮМУЧ _____ - _____

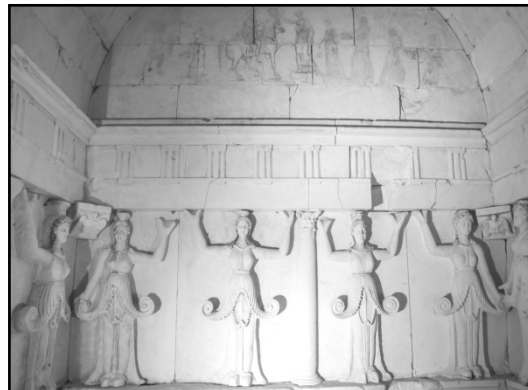
25. Подредете паметниците на културата според епохата, към която принадлежат, като запишете буквата в съответната колона от таблицата:

А

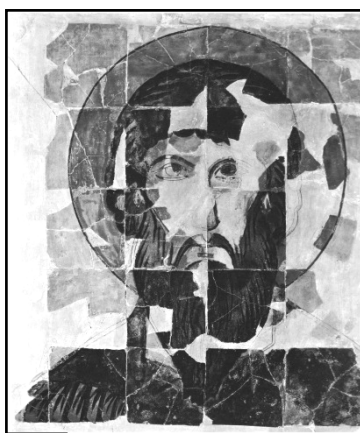
Б

В

Г

Д

Е

ПРАИСТОРИЯ	АНТИЧНОСТ	СРЕДНОВЕКОВИЕ

26. Подчертайте верния вариант в изреченията:

- А) За част от световното културно наследство от ЮНЕСКО е обявена **Казанлъшката гробница/ църквата св. Георги в София.**
- Б) Хан Кубрат създава „Стара Велика България” през **VII век/ VIII век.**
- В) „Златната църква“ в Преслав е построена по време на българския владетел **Петър/ Симеон.**
- Г) Българската държава е завладяна от византийския император **Василий II/ Юстиниан II.**
- Д) Византия признава царската титла на българския владетел през **917/ 927 година.**
- Е) На Преславския събор за официален език е обявен **славянският/ латинският.**

27. Запишете имената на трима български книжовници, творили през „Златния век“ на старобългарската култура:

- А) _____
- Б) _____
- В) _____

28. Открийте в игрословицата (отляво надясно и отгоре надолу) имената на петима български владетели, управлявали в периода VII – X в. и ги запишете.

А	Н	У	Х	И	К	Б	Б
В	А	С	П	А	Р	У	Х
Т	Б	Х	Е	К	У	Л	Л
Е	О	Ш	Т	С	М	Г	Г
Р	Р	Б	Ъ	Ш	И	А	К
В	Ш	О	Р	Т	Н	Р	Е
Е	Л	Р	В	Я	Н	Т	И
Л	С	И	М	Е	О	Н	М
Ф	Р	С	Н	К	И	Д	Д

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

29. Подчертайте излишното понятие във всеки ред:

- А) евангелие, житие, монета, хроника
 Б) елини, тюрки, авари, хазари
 В) архиепископ, жрец, презвитер, патриарх

30. Разгледайте внимателно историческата карта „България през първата половина на IX в.“ и изпълнете поставените задачи:

А) Попълнете легендата.

Б) Запишете името на държавата, с която граничи България на запад по времето на хан Крум.

В) Запишете имената на моретата, отбелязани с цифри:

1. _____
2. _____

Г) Запишете името на държавата, в чиято територия се намира гр. Солун.

ВТОРА ЧАСТ

Направете в обем до 2 страници отговор на исторически въпрос:

Какво е значението на покръстването на българите?

При отговора използвайте следните опори:

1. През коя година са покръстени българите и по времето на кой български владетел?
2. Кои са причините, довели до това историческо събитие?
3. Какви промени настъпват в живота на българите след покръстването?
4. Какви качества на българския владетел, свързани с това събитие, се проявяват?
5. Какво е значението на историческото събитие за България?

БЛАГОДАРИМ ВИ ЗА УЧАСТИЕТО И СТАРАНИЕТО!

Ученик:..... Клас.....

Училище..... град/село .....

ПОПЪЛВА СЕ ОТ КВЕСТОРИТЕ

НАЧАЛО НА ОЛИМПИАДАТА: .....ч. ИЗПИТНАТА РАБОТА Е ПРИЕТА В:.....ч.

.....
Име и фамилия на квестора приел работата *подпис*

ПОПЪЛВА СЕ ОТ ОЦЕНИТЕЛИТЕ

ПЪРВИ ОЦЕНИТЕЛ:.....
Име и фамилия *подпис* *брой точки*

ВТОРИ ОЦЕНИТЕЛ:.....
Име и фамилия *подпис* *брой точки*

ОБЩ БРОЙ ТОЧКИ – (първи+втори)/2

--